

רמדאן ועיד אל-פיטר 2026

חודש הרמדאן הוא תקופה משמעותית עבור אזרחיות ואזרחי המדינה המוסלמים, והוא משפיע גם על המרחב הציבורי, הקהילתי והשירותי ברשויות המקומיות בהן חיות קהילות מוסלמיות כרוב או כמיעוט, וגם מרחב אזורי שכולל רשויות יהודיות וערביות זו לצד זו.

בתקופה חברתית מתוחה וקשה הכוללת אירועי אלימות, פגיעה והפקרת הביטחון האישי של אזרחי ישראל הערבים, פעולה של רשות מקומית לציון חודש הרמדאן הינה אמירה חברתית משמעותית שביכולתה לחזק את תחושת השייכות והלכידות בחברה הישראלית.

מסמך זה מציג עקרונות פעולה ורעיונות יישומיים המיועדים לסייע למנהיגות המקומית ברשויות לקדם שירותי ציבורי מקצועי, מודע-תרבות ומכיל בתקופת חודש הרמדאן ועד חג עיד אל-פיטר. ניתן להתאים את ההצעות המפורטות לפי סוגי רשויות:

- עיר מעורבת - ביחס לקהילה ולעובדי העירייה
- רשות במרחב מעורב - יחסי שכנות, עובדים, קבלני ביצוע
- אשכול אזורי - ביחס לעובדי, הרשויות החברות בו

רקע: הרמדאן הינו **חודש קדוש עבור המוסלמים**. זהו חודש של צום והתחזקות רוחנית תחילת הרמדאן מתחילה עם ראית הירח (תחילת חודש) ומשכו 29-30 ימים. לצום יש **מטרה רוחנית והוא מאפשר לצמים לחנך את הנפש לדחיית סיפוקים** (כשם שהאוכל נמצא בהישג יד ונמנעים מאכילתו), **להיות רגישים לצרכי אחרים ולהישיר יד לצדקה**. בחודש זה נהוג לתת צדקה – "זכאת אל-פיטר". בנוסף להיותו קדוש מבחינה דתית, לחודש רמדאן יש **ערך חברתי ומשמעות משפחתית חשובה**. לקראת שעת האיפטר (שעת שבירת הצום) ובהתאם לקריאת המואזין, מתכנסת המשפחה וסועדת יחדיו. כל בני המשפחה שותפים לבישולים ולעריכת שולחן משפחה. האווירה מסייעת בקרבה לבבות ומסייעת לצמים ביישוב מחלוקות וסכסוכים. גם עבור מי שאינו צם, החודש הינו משמעותי ומהווה מפגש משפחתי. בסיום חודש רמדאן מציינים בשלושה ימי חג הנקראים בערבית "עיד אל-פיטר". את ימי החג פותחים בתפילה בבוקר במסגד שלאחריה יוצאות המשפחות לביקורי קרובים המלווים בהענקת מתנות סמליות.

פעולות רשויות מקומיות לקידום שירות ציבורי מודע ומכיל בתקופת הרמדאן

1. ישנה חשיבות בציון הרמדאן ובברכה מותאמת **ברשתות החברתיות**, שימו לב לנוסח הברכות הרלוונטיות לחג:

- ברכה נפוצה: "רמדאן מובארק" או "רמדאן כרים" / "رمضان مبارك" "رمضان كريم" -
- בעיד אל-פיטר נהוג לברך "עיד סעיד" "عيد سعيد" או "כל עאם ואנתו בח'יר" "كل عام وأنتم بخير".

2. תיאום אירועים, שירותים ופעולות ברשות לתקופה:

- תיאום שעות פעילויות ציבורית (מרכזים קהילתיים, בתי תרבות, תחנות נוער) בהתחשבות בשעות הצום ושעות שבירת הצום.
- פתיחת חללים קהילתיים לשעות שבירת הצום באירועים קהילתיים שאורגנו על-ידי הרשות.
- הנגשת מידע לעובדי העירייה בנוגע למשמעות החודש והתאמות נדרשות.
- עדכון מוקדם בנוגע לחופשות החג וסידורי התחלופה בשירותים החיוניים.
- תיאום עם מוסדות דת מקומיים לקביעת מועדים לאירועים ציבוריים חשובים ולמניעת חפיפה עם מועדי תפילות מרכזיים.
- הכנת תשתיות להסעות ולחנייה בשעות הערב לאירועים של שבירת צום וביקורי משפחות.
- הגברת שירותי ניקיון ופינוי אשפה סביב אירועים מרובי משתתפים.

3. התחשבות בעובדי הרשות שצמים:

- אפשרות לסיום מוקדם של משמרות לעובדים צמים במקומות בהם זה רלוונטי, ומתן הפסקות ואזור מכבד להתכוננות ולמנוחה.
- התחשבות בעומסים פיזיים ובחלוקת משימות בעבודות תפעול ובטיפול בעירייה בתקופת הרמדאן.
- קיום מפגש הכנה למנהלים ולעובדים שירותיים על נוהלי שירות ורגישות תרבותית בתקופה.
- הוצאת **ברכה עירונית** משולבת לחג והנחיות לתושבים ולעובדים.

4. יוזמות חינוכיות וקהילתיות:

- מפגשי "סיפורי חיים" וקולות מקומיים: סדרת מפגשים קצרים בהשתתפות יזמים ויזמיות חברתיות שיספרו על פעילותם ועשייתם בקהילה, לחיזוק וחיבור לנרטיב מקומי ועשייה חברתית של דמויות מעוררות השראה.
- סיורים קהילתיים קצרים בשכונות ערביות בעיר (הליכה, ביקור במסגד, דוכני אוכל), המיועדים לתושבים וקבוצות נוער ממגזרים שונים.
- מפגשים בין-קהילתיים: ארוחות שבירת צום קהילתיות פתוחות לציבור, אירועי תרבות משולבים וברכות חג משותפות בעירייה.
- תכנים חינוכיים דיגיטליים: ניוזטרים/פוסטים עירוניים המסבירים על משמעות החודש, ברכות נפוצות, וכללי התנהגות מכבדת במרחב הציבורי.
- מתן תמיכה לפרויקטים חברתיים-התנדבותיים מתוך הקהילה: עידוד פרויקטים של תרומה וקירוב (חלוקת מזון למגבלות, שיתוף פעולה בין עמותות מקומיות).

5. נראות במרחב הציבורי:

- יצירת תשתית רשותית להצבת תאורת רמזן בשכונות של הקהילה.
- הצבת מיצבים של תאורת חודש הרמזן במרכזים קהילתיים.
- סיוע בהצבת דוכני איסוף תרומות/איסוף וחלוקת מזון לנזקקים.
- פרסום של רשימת אירועי חודש הרמזן עם הסבר על האירועים.
- אירוע איפטאר בבניין העירייה/רשות.

מכון שיטה פועל ליצירת מעטפת מקצועית לנבחרי ציבור ברשויות המקומיות באמצעות כלים של מדיניות מעשית, ליווי, פיתוח ומחקר. משימתנו היא חיזוק ערכי הדמוקרטיה המקומית בישראל, מתוך אמונה בתפקידו המרכזי של השלטון המקומי בבניית חוסנה של החברה הישראלית כחברה, שוויונית, מתקדמת ומגוונת. אנחנו כתובת לשאלות, מידע וסיוע. אם הצלחנו לעניין אותך נשמח להמשיך לשמור על קשר.